

Yaralanma durumunda; önce kanama kontrol altına alınmalıdır. Kanama durdurulduktan sonra yaranın üzeri kapatılır. Yaraya tentürdiyot dökülmemelidir. Yara içinde kemik parçaları varsa bu parçalar atılmamalı, saklanmalıdır. Yara içinde cam parçaları varsa yara üzerine bastırılmamalı, hemen bir sağlık kuruluşuna gidilmelidir. **Yaralanma durumunda tetanoz aşısı yaptırılması unutulmamalıdır.**

Yanma durumunda; kişinin üzeri battaniye ya da örtü ile kapatılır ve yuvarlanması sağlanır. Kişinin üzerindeki elbiseler, yanmış alandaki deri kaldırılmadan hemen kesilerek uzaklaştırılmalıdır. Yanık yüzeyi küçükse yanık bölge en az 20 dakika çeşme suyu altında tutulur. Ödem oluşabileceği düşünülerek yüzük, bilezik, saat gibi eşyalar çıkarılmalıdır. Yanma sonucu oluşan kabarcıklar patlatılmamalıdır. Yanık yüzeyine ilaç ya da merhem sürülmemelidir. Yanık ince mutfak naylonuyla (streç film) sarılmalı, kuru sargı kullanılmamalı, hasta sıcak tutulmalı ve ambulans çağırılmalıdır.

Kaynaklar

1. Temel ilkyardım Uygulamaları Eğitim Kitabı <http://www.ilkyardim.org.tr/dokumanlar/Saglik-Bakanligi-Ilk-Yardim.pdf> Erişim tarihi: 15.01.2018.
2. Güler Ç, Bilir N. Herkes için İlk Yardım [Internet] <https://sbu.saglik.gov.tr/Ekutuphane/kitaplar/cs18.pdf> Erişim tarihi: 15.01.2018

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi

Halk Sağlığı Anabilim Dalı

ACİL DURUM TELEFONLARI		
 112 Acil Yardım	 110 İtfaiye	 155 Polis
 114 Zehir Danışma Hattı	 177 Orman Yangını	 156 Jandarma

İlk yardım nedir?

Kaza ya da yaşamı tehlikeye düşüren bir durumda, sağlık görevlileri tıbbi yardım sağlayıncaya kadar, hayat kurtarmak ya da durumun daha kötüye gitmesini önleyebilmek amacıyla olay yerinde, **tıbbi araç gereç aranmaksızın** mevcut araç ve gereçlerle yapılan ilaçsız uygulamalardır.

İlk yardımcı kimdir?

İlk yardımın amacı doğrultusunda, hasta/yaralıya tıbbi araç ve gereç aranmaksızın mevcut araç ve gereçlerle, sağlık ekibi gelinceye kadar, ilaçsız uygulamaları yapan, konuyla ilgili eğitim sonunda ilk yardımcı sertifikası almış kişiyi tanımlar.

Kimler ilk yardımcı olabilir?

Sağlık Bakanlığı tarafından yayınlanmış olan İlk Yardım Yönetmeliğine göre İlk Yardımcı olmak için,

- ✓ En az ilköğretim mezunu olmak,
- ✓ Temel İlk Yardım Eğitimi almış olmak,
- ✓ **İlk yardımcı sertifikası ve kimlik kartı** almayı hak kazanmış olmak gerekmektedir.

İlk yardımın temel uygulamaları

Koruma: Olay yerinde olası tehlikeleri belirleyerek güvenli bir çevre oluşturmaktır.

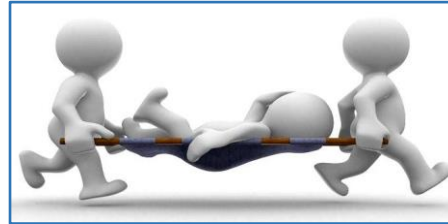
Bildirme: En hızlı şekilde gerekli yardım kuruluşlarına **(112)** haber verilmesidir.

112 arandığında kesin yer ve adres, kimin hangi numaradan aradığı, olayın tanımı, hasta ya da yaralı sayısı, durumu, nasıl bir yardım aldıkları açıklanmalıdır.

Kurtarma: Olay yerinde hasta yaralılara müdahale; hızlı ancak sakin ve bilinçli bir şekilde yapılmalıdır. Hasta/yaralının durumunun değerlendirilmesine bağlı olarak ilk yardım yapılmalıdır. **Eğer ilk yardım bilinmiyorsa asla hasta/yaralıya dokunulmamalı ve kımıldatılmamalıdır!**

İlkyardımcı nasıl davranmalıdır?

1. İlkyardımcı sakin olmalı, hasta ile onu sakinleştirecek şekilde konuşmalıdır.
2. Eğer hastaya müdahale edebilecek **sağlık personeli varsa ilkyardımcı onun uygulamalarına karışmadan onun isteği doğrultusunda yardım etmelidir.**
3. İlkyardımcı **öncelikle kendi güvenliğini** sağlayacak önlemleri almalıdır.
4. Çevrede bulunan **kişileri sağlık kuruluşlarına, itfaiyeye, polise haber vermelerini sağlayacak biçimde organize etmelidir.**
5. İlk yardımcı ilkyardım uygulamalarında öncelikleri çok iyi bilmelidir, yararsız başka uygulamalarla zaman kaybetmemelidir.
6. İlkyardımcı bölgedeki sağlık olanaklarını ve kuruluşlarını iyi tanımalıdır.

Suda boğulan biri görüldüğünde; ancak çok iyi yüzme bilindiği takdirde o kişi kurtarılmaya çalışılmalıdır. Çok iyi yüzme bilinmediği takdirde can simidi atılması, bir dal uzatılması, batmayan bir cisim atılması daha fazla yardımcı olabilir.

Kanayan bir yarayı durdurmak için en basit ve en etkili yöntem temiz bir bez ile baskı uygulamaktır. Bez kanla ıslandığında, ıslanan bezi kaldırmadan üzerine kuru bir bez koyarak baskı uygulamaya devam edin. Böylece pıhtılaşmayı sağlayacak kandaki maddeleri yaradan uzaklaştırmamış olursunuz. Sargı sararken **sargının çok sıkı ya da çok gevşek olmamasına** özen gösterilmelidir. Sargı yapılırken el ve ayak parmakları açıkta bırakılmalıdır.

Renksiz ve kokusuz bir madde olan karbonmonoksit zehirlenmesinde kişinin karbonmonoksitin etkisinden kurtarılması için hemen camların açılması ve kişinin açık havaya çıkartılması gerekir. İlk yardımcının da karbonmonoksit zehirlenme riskine karşı kendisini koruması şarttır. Bütün böcek sokmalarında ve hayvan ısırıklarında **tetanoz riski** vardır. Bu durumlarda tetanoz aşısı yapılmalıdır.